

Lähteet: OECD, Conference Board, EK, ETLA, Euroopan komissio, ISM, OMX, Suomen Pankki, Tilastokeskus, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö ja eQ Varainhoito Oy

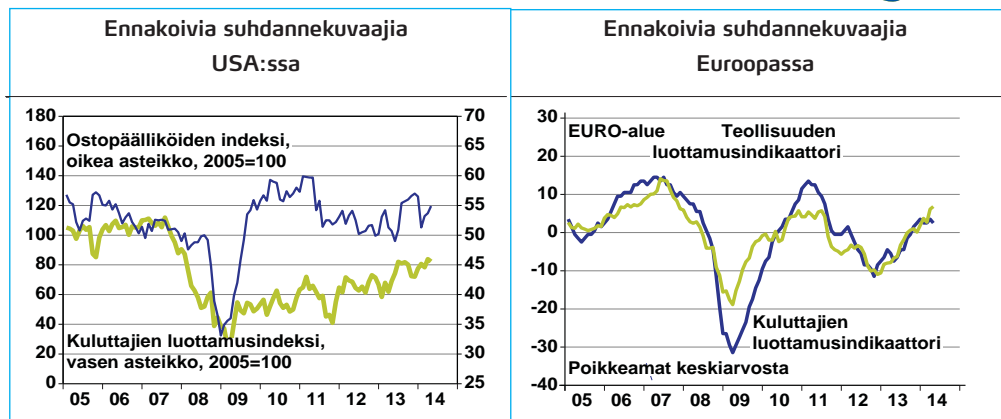

● **EU:n suhdannekyselyjen optimismi on säilynyt.** Maaliskuussakin barometrien luottamus säilyi myönteisenä niin yrityksissä kuin kotitalouksissa. Elpyminen on silti vasta alullaan ja kasvu heikkoa.

● **Ukrainan kriisi jatkuu,** mutta se näkyy yllättävän vähän Suomenkin kyselyissä. Suurin haitta Venäjän kauppakumppaneille ja välillisesti muillekin, syntyyne markkinareaktioiden kautta. EU-maat eivät hyväksyne yleisiä talouden sanktioita.

● **USA:n kehitystä arvioidaan myönteisesti,** vaikka kasvu käytännössä tyrehtyi vuoden 1. neljänneksellä. Yrityksissä odotukset heikkenivät vuoden alussa, mutta ne ovat osin palautuneet.

● **Suomessa elpyminen ei ole vielä edes alkanut,** mutta EK:n barometrin suhdanne näkymät olivat olosuhteisiin nähden kohtalaiset.

Venäjän bkt väheni ensimmäisellä neljänneksellä puoli prosenttia viime vuoden lopusta. Ennusteet ovat heikentyneet pitkän matkaa. Suomen Pankki tarjoaa kuluvalle vuodelle 0,5 % bkt:n kasvua ja tuorempi IMF:n ennuste 0,2 %. Näihinkin yltäminen edellyttää nykyistä parempaa kehitystä, mistä ei ole merkkejä. Ruplan heikkeneminen voi tosin auttaa vientiä. Standard&Poors alensi Venäjän luottoluokituksen BBB-tasolle, jota alimmat tasot katsotaan korkeariskisiksi.

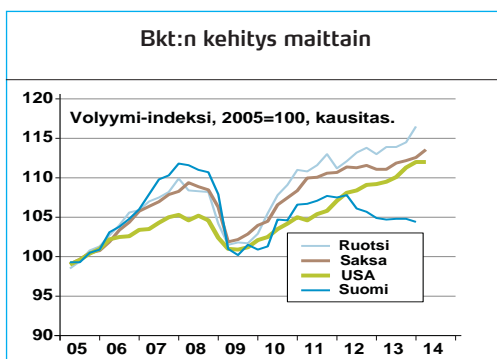
Ukrainan kriisi ei erotu selvästi suhdannekyselyissä. Venäjän kehitys on ollut pitkään heikko ja maahan liittyvät odotukset jo valmiiksi matalat. Niin Suomen kuin koko EU:n suhdannekyselyjen perusteella vastaajat eivät näytä uskovan tilanteen kärjistyvän niin, että yleinen suhdannekuva siitä heikkenisi. Kyselyissä ei toisaalta arvioida pitkän aikavälin

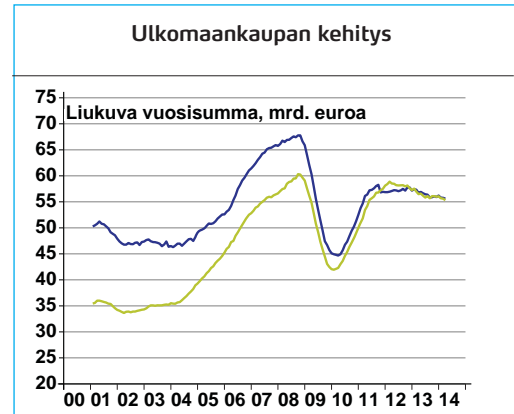
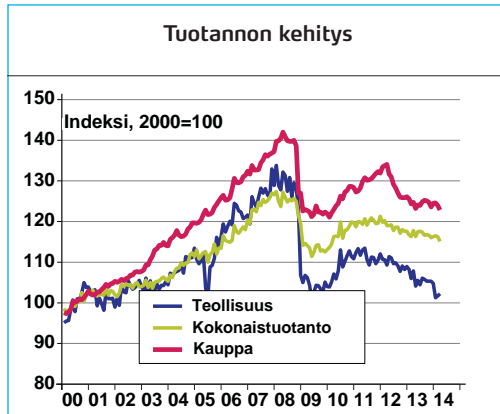
asioita, vaan lähitulevaisuutta.

Euroopassa Saksa hinaa yhteisön keskiarvoa hitaaseen kasvuun. Vuoden alku oli maalla vauhdikas, tuotannon lisääntyä 0,8 % vuodenvaihteesta. Britannia, Puola, Ruotsi ja jotkin pienemät maat antavat mallia vielä paremmasta vauhdista. Koko euroalueella tuotanto lisääntyi vuodenvaihteesta kuitenkin vain 0,2 %, eli paljon on heikkojakin joukossa. Isoista maista Espanja ja Italia ovat vielä pohjalla.

USA:ssa yrittäjien odotukset ovat tammikuun pudotuksen jälkeen vahvistuneet. FED pitää kasvun takeltelua tilapäisenä ja luonnehtii näkymiä myönteisesti. Vauhdin hiipuminen johtui mm. viennin ja investointien vähenemisestä. Kuluttajien melko alhainen luottamus on kevään aikana jatkanut vahvistumistaan ja kulutuskysynnän kasvu on jatkunut vakaana. Rahan tarjontaa lisäävää valtionobligaatioiden ostoja on supistettu systemaattisesti. Työttömyys on edelleen vähentynyt.

Kiinan kasvu on hidastunut, vaikka vauhti on edelleen 7 % tasoa. Maan vienti supistui vuoden 1. neljänneksellä 2 % vuoden takaisesta, mutta huhtikuussa vienti jälleen lisääntyi. Tilastoinnissa oli alkuvuonna ongelmia, mikä vaikeuttaa arviointia Suomen Pankin mukaan.

Meillä odotellaan nousua edelleen

Tuotannon suhdannekuvaaja oli nousuvinaan vuoden alussa, mutta lopahdi sitten kunnolla maaliskuussa. Pientä nousuakin ehdittiin julkisuudessa hehkuttaa, mutta maaliskuun tilannetta luonnehdittiinkin sitten jo taantumaksi. Lasku jatkuu nyt jo kolmatta vuotta, eikä selvää käännettä näy.

Suhdannelistojen kuva on lukuisten muokkausten jälkeen epämääräinen, mutta ihan vesiselvältä ei näytä itse suhdannekaan. Kriisistä palautuminen jäi vajaaksi minkä jälkeen on laahustettu mollissa. Palautumisesta ei voida puhua tavanomaiseen tapaan, koska tuotantoa on hävinnyt ja tilalle on kehitettävä jotain uutta. Sen vuoksi talouden nousut ja laskut eivät mene tuttujen askelkuvioiden mukaan.

Kasvuennusteet ovat sinänsä vaatimattomat, mutta edellyttävät silti kuluvalta vuodelta käännettä. Etlan 0,7 prosentin bkt-ennusteeseen yltämisellä on jo kiire. Suhdannekuvaajan kehityssuuntaa jatkamalla koko vuoden kasvuksi tulisi -2 %, mikä olisi jo edellisvuottakin huonompi luku.

Teollisuuden kehitys on vielä huonompi. Omituisen loikan tilastois-

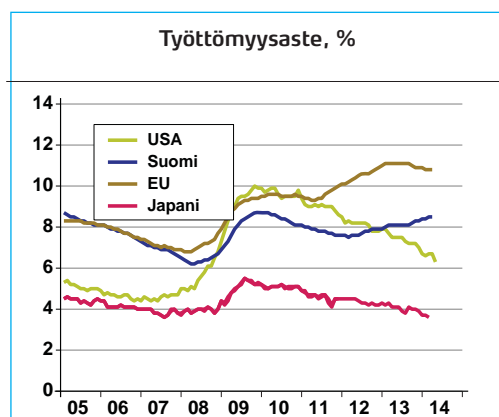
sa tehnyt kulkuneuvoteollisuus on palannut peruslukemille. Sen sijaan teknologiateollisuuden muilla aloilla meni hiukan paremmin. Metallien, koneiden sekä sähkö- ja elektroniikkatuotteiden valmistus on kaikilla hiukan lisääntynyt.

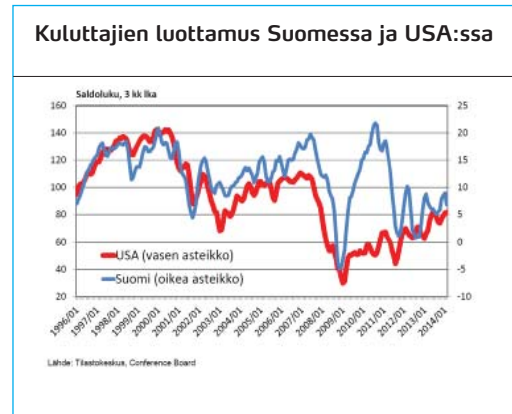
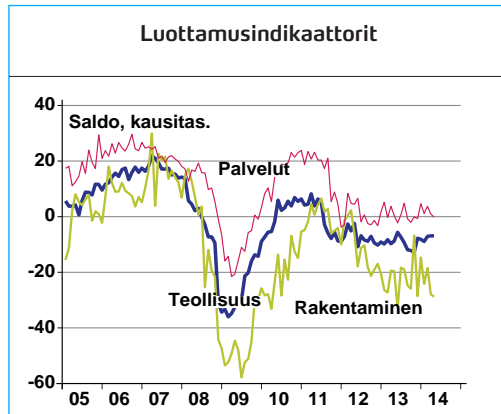
Metsäteollisuudessa on parantuneista suhdannekyselyjen tuloksista huolimatta paperissa entisenlainen nollakasvu ja puutavarassa alkuvuottakin huonompi kehitys. Metsä Groupin päätös suuren tehtaan rakentamisesta vahvistaa kuitenkin uskoa alan tulevaisuudennäkymiin Suomessa.

Viennissä on pikkuparannuksia, mutta kokonaistasolla ei näy vielä mitään merkkiä noususta. Palvelujen vien-

ti vetää selvästi tavaravientiä paremmin. Euroalue vetää huonosti, muu EU paremmin. Vienti Ruotsiin, Saksaan ja Britanniaan kasvaa. Toimitukset Venäjälle ovat odotetusti vähentyneet. Kiinan vienti supistui vuoden alussa, mikä voi hyvin liittyä Kiinan kysynnän vähenemiseen.

Työttömyys on vuodenvaihteen jälkeen kohonnut. Maaliskuussa kausitasoitettu työttömyysaste oli 8,5 %, mikä on silti kohtuullinen lukema näissä olosuhteissa. Avomien työpaikkojen määrä väheni ensimmäisellä neljänneksellä 11 % viime vuodesta. Kokoaikatyöllisten määrä on vähentynyt, mutta osa-aikatyöllisyyden lasku pysähtyi, mikä saattaa olla merkki kysynnän lisääntymisestä.

EK:n Suhdannebarometrin tulokset toukokuussa olivat kaiken epävarmuuden keskellä luottamusta herättäviä. Kovin selvää viestiä mahdollisesta käänteestä ei saatu, mutta odotukset ja vallitseva suhdannetilanne etenivät myönteiseen suuntaan. Vain palveluissa näkymät hieman laimenivat, muutos oli kuitenkin vähäinen.

Vallitseva suhdannetilanne oli barometrissa edelleen heikko ja samaa kertovat yleiset tilastotkin. Tilastoista ei kuitenkaan löydy juuri merkkejä tilanteen paranemisesta. Tässä barometri, kuten suhdannelaitosten ennusteetkin ovat myönteisempiä.

Tilastot kuvaavat vasta maaliskuuta, mutta elpymisestä pitäisi olla jo merkkejä, jotta vuosikasvut nousisivat edes plussalle. Kokonaistuotannon viimeisimmän tiedon perusteella tiedotusvälineissä puhuttiin jo Suomen ajautumisesta uudelleen taantumaa. Tuotannon suhdannekuvaajan havainto oli todella heikko, mutta yhden kuukauden lukema ei ole suhdanteiden kannalta ratkaiseva.

Kuluva vuosi voi jäädä ennusteiden vastaisesti miinukselle, vaikka kasvu lopulta lähtisi liikkeelle vuoden sisällä.

Kuluttajien luottamus vaihtelee pienessä maassa enemmän kuin isossa, mutta perusvire on yllättävän lähellä jopa Suomen ja USA:n välillä. Meillä vastaajat luottivat finanssikriisistä palautumiseen, mutta pettyivät ja sahaaminen on jatkunut sen jälkeenkin. Kotitalouksien ahdinko on meillä ollut lievempi kuin vaikean asuntokriisin USA:ssa, joten tuo myönteinen perusvire pitäisi olla säilytettävissä.

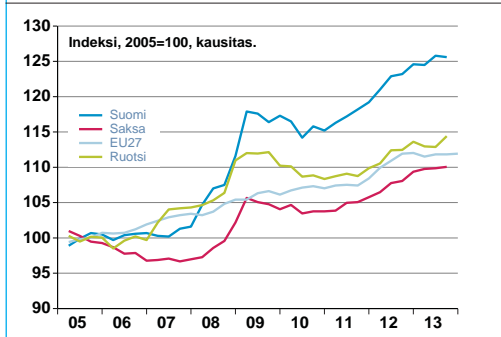
Asuntojen hinnat kohosivat hiukan helmikuusta, mutta trendi on edelleen laskeva. Asunnoille tapahtuu nyt samaa kuin toimisto- ja liikehuoneistoille aiemmin: sijainniltaan tai muuten vieroksuttu asunto ei tahdo mennä kaupaksi halvallakaan. Se ei välttämättä liity suhdanteisiin, vaan

markkinoilla tapahtuu rakenteellisia muutoksia. Muuttoliike kasvukeskuksiin ja kaupungistuminen houkuttelevat ulkomaisia sijoittajia. He ovat jo vakiinnuttaneet paikkansa kiinteistöalalla ja alkanevat vähitellen toimia myös asuntomarkkinoilla.

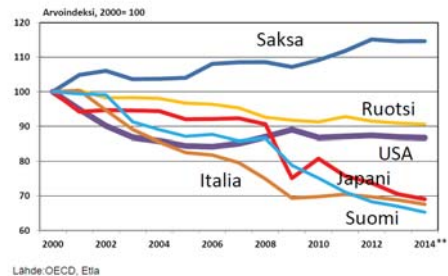
Rakentamista ovat 2000-luvun alusta lähtien avittaneet energiahankkeet. Finanssikriisin jälkeen myös asuinrakentaminen lisääntyi voimakkaasti. Uudisrakentamisen volyyymi alkoi laskea jo vuoden 2012 alusta, mutta hintojen kohoaminen ja korjausrakentaminen ovat pitäneet kokonaisrakentamisen liikevaihdon mittauna ennallaan. Hinnat tuskin nousevat enää, mutta korjausrakentaminen nousee pian määrältään jo uudistuotantoa suuremmaksi.

Nimelliset yksikkötyökustannukset, koko talous

Kokonaisviennin markkinaosuus

Yritysten kannattavuus huononi viime vuoden lopun ennakkotietojen mukaan. Suhdannekehityksen perusteella tulokset huononevat ainakin vielä kuluvan vuoden alkupuoliskolla. Myös pörssiyritysten kannattavuus heikkeni ensimmäinen neljänneksellä.

Markkinaosuudet romahtaneet

Suomen yhtäkkinen viennin romahdus finanssikriisin yhteydessä aiheutui suureksi osaksi Nokian otteen herpaantumisesta kännykkämarkkinoilla. Sellaista on tapahtunut paljonkin. "Länsimaiden" merkitys elektroniikka-alalla on kutistunut murto-osaan entisestä.

Myös metsäteollisuudessa Suomelle tärkeiden paperilaatujen kysyntä on vähentynyt. Tällaisissa tilanteissa vienti voi vähentyä, mutta markkinaosuudet eivät välttämättä huonone.

Markkinaosuuksia on kuitenkin menetetty huomattavasti. Saksa, Ruotsi ja osin USA:kin ovat samoilla toimialoilla toimivia, läheisiä kilpailijamaita, jotka ovat menestyneet selvästi Suomea paremmin. Erityisesti Saksa on kyennyt parantamaan

kilpailukykyään. Länsinaapuri saa avitusta jonkin verran valuuttakursinsa avulla, mutta Ruotsillakin kustannusrakenne on selvästi Suomea alhaisempi.

Hintakilpailukyvyssä ei ole olennaista vain teollisuuden kustannusrakenne, sillä tuotteen hinnasta suuri osa muodostuu muiden toimialojen

kuin teollisuuden kautta. Näiden ns. välituotteiden kustannusrakenne ja myös käytettävien tuontipanosten hintojen nousu on vaikuttanut siihen, että suomalainen tuote ei pysty kilpailemaan tasaväkisesti tärkeimpien kilpailijamaiden tuotteiden kanssa. Tämä ero olisi nyt kurottava umpeen ja sen lisäksi olisi luotava uutta hävinneen tuotannon tilalle.

Keskeiset ennusteluvut

Ennakkoluvut 2013, Tilastokeskus / Ennusteet, ETLA: Suhdanne 2014 / 1, maaliskuu 2014

	2013*	Vuosimuutos, %		
		2014**	2015**	2016**
Bkt, volyymi.....	-1,4	0,7	2,0	1,9
Teollisuus, volyymi (tuotos).....	-2,7	2,6	4,4	3,6
Vienti, volyymi.....	0,3	3,7	4,6	4,2
Tuonti, volyymi.....	-1,8	2,9	3,0	3,4
Yksityinen kulutus, volyymi.....	-0,8	0,4	1,3	1,4
Yksityiset investoinnit, volyymi....	-6,4	-2,4	2,7	3,6
Kuluttajahinnat.....	1,5	1,6	1,9	2,1
Ansiotasoindeksi.....	2,0	1,3	1,0	2,0

Tasot ja asteet

Työttömyysaste, %.....	8,2	8,4	8,3	8,1
Työllisyysaste, %	68,6	68,9	69,4	69,9
Vaihtotase, Mrd €.....	-1,6	-0,2	2,5	3,9
Jul.yhteisöjen jäämä, % BKT:sta	-2,4	-2,3	-1,4	-0,4

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Lisätietoja

Ekonomisti Juha Vartia
Puh. 09 4202 2603
etunimi.sukunimi@ek.fi